

Bleiweisa in prvega pisatelja J. Jurčiča. Zatisnola sta svoje oči pa jima ni bilo dano gledati uresničeno jednakopravnost svojega naroda v uradih in šolah. Še vedno brezuspešno se borimo za svoje narodne pravice. Toda videti je, da napredujemo. Sedaj so se celo Korošči vzdramili. V novem letu dobijo svoj poseben list v Celovci. Na Štajerskem smo začeli priprave delati za politično slovensko društvo. Prihodnji mesec skličemo občni zbor. Sosedni bratje Hrvati žalujejo na preranem grobu svojega najizvrstnejšega romanopisca Šenoaja!

Letina je bila sploh srednja, kakor smo v Gospodarstvenej prilogi obširneje dokazali. Nadejali smo se vsakšnih pridelkov več, toda naposled bilo jih je veliko manj, posebno v vinogradih. Toče so zopet strahovito veliko škode učinile. Kmetstvo ljudstvo si ni moglo znatno pomagati in prodalo je se zopet neznano veliko posestev na posilnej dražbi. Hranilnice so zaradi tega dobile nalog, da ne smejo nobenega posestva več na dražbo spraviti, dokler jim tega c. k. namestnik v Gradci ne dovoli. Sicer pa tudi ministerstvo in večina v državnem zboru resno prevdarja pomočke kmeti stan rešiti pogina. Nekaj se je že zgodilo, n. pr. oderuška postava je obveljala in brzda vsaj nekoliko nesramne oderube.

Naš „Slov. Gospodar“ je to leto bil izredno pogosto napadan od raznih nasprotnikov, nemurjev in liberalcev. Konečno se je obranil vseh.

Zato pa rad vzame slovo od starega leta in izreka vsem prijateljem, podpornikom, dopisateljem najprisrčnejšo zahvalo, in prosi še nadalješnje naklonjenosti ter želi vsem veselo novo leto!

Gospodarske stvari.

Lovske skaznice ali karte.

Štajerski deželni zbor, t. j. nemško-liberalna gospoda v njem, sklenol je letos novo postavo, katero so sedaj svitli cesar potrdili. Postava obvelja s 1. januarjem 1882 in zaukazuje, da mora vsak lovec zraven orožnega lista (Waffenpass) še imeti lovsko skaznico ali karto, nemški: Jagdkarte. Le tistim nje ni treba, kateri imajo svoj lov zagrajen. Lovsko karto dobijo pri svojem okrajnem glavarstvu ter imajo za njo plačati 3 fl. Dobljena skaznica velja samo za jedno leto. Lovske karte dati ne smejo 1. mladoletnim, 2. težakom in v oskrbovanji srenj nahajajočim se, 3. zblaznjenim ali norim, 4. pet let onim, ki so bili zaradi zločina zoper varnost življenja ali imetja kaznovani, 5. tri leta onim, ki so zavoljo pregreška zoper življenje storjenega z neprevidnim ravnanjem s puškami itd. ali zavoljo tatbine bili kaznovani, 6. dve leti tistim, ki so zavoljo prestopka postave divjačinske ali zlorabe lovskih skaznic bili kaznovani. Če je kdo bil zaradi navedenih

reči pozneje kaznovan, odvzamejo mu podeljeno lovsko skaznico. Kdor gre na lov, mora skaznico zmiraj imeti seboj in jo pokazati, ako to žandarji ali srenjski policaji tirjajo. Kdor se pregreši zoper to postavo, plača globo 5—50 fl. ali bode zaprt tako, da vsaki dan 5 fl. odsluži.

Denarji za skaznice vplačani pošiljajo se v deželno blagajnico. Zakaj se porabijo, o tem sklepa še le prihodnji deželni zbor štajerski.

Kako bi gospodinja naj skrbela za zdravje pri hiši.

Pege na obrazi se baje s Hufeland-ovo lepotično vodo dajo odpraviti. Vzame se 15.6 gramov mandelnovih otrobov in 37.5 dekag. vode od pomarančnega cvetja, v tej zmesi se razpusti 7.8 gramov boraksa, in še 7.8 gramov benzočove omake doda. S to tekočino se treba vsak večer umivati. Nekateri priporočajo tudi petrolej proti pegam. Na bradovice naj se dene mehkega usnja (z malo luknjico), namazanega z obližem (flaštrom) „diaculum“ zvanim. Bradavico, ki skozi luknjico moli, treba z očetno kislino večkrat mazati. Tudi z nohti je moči bradavice iztrgati.

Potrebno je, da si vsak mesec vsaj enkrat vse telo umijemo v toplej (20—25 stopinj po R.) vodi z mnilom in gobo. Boljše pa je kopati se, kdor ima priliko. Gotovo pa treba, da si vsak mesec enkrat ali dvakrat noge umijemo. Pri kopanju moramo paziti, da se ne prehladimo. Kopanje v mrzlej vodi po leti je silno koristno zdravju. Vsaka mati naj skrbi, da se otroci (posebno dečki) naučijo plavati. Plavanje je koristno zdravju. Kako dolgo je smeti in moči kopati se in plavati, vsak sam najbolje zna. Ako je zrak hladen, ali če je vetrovno, treba, da se hitro osušimo, obrišemo in oblečemo, ko smo se skopali. Na solnci (če je dovolj toplo) se osušiti je celo prijetno in zdravo. Namesto kopanja v mrzlej vodi se more rabiti tudi polivanje tela z mrzlo vodo, kar pa ni tako koristno. V mlačnej in toplej vodi se je moči lepše osnažiti, nego v mrzlej.

O varstvu in skrbi oči. Uže oči novorojenega otroka moramo na skrbi imeti. Na prveč svitlem kraju (npr. poleg jasne luči, pri oknu in l.) ne puščajmo otroka ležati. Solčnih žarkov ga moramo posebno varovati. Na stranah in v zidu ali posteljo ne sme biti nobenih reči, katere bi otrok opazoval, kajti drugače se lahko zgodi, da bode razok ali škilav. Pod milim nebom v zračnej naravi naj se uči razpoznavati in gledati okolišnjih stvari, da se mu vid ojači. Pri igri in učenju moramo otroka navaditi ravnega držanja, da mu se obe očesi enako vežbate. Mati naj mu nikdar ne dopušča v mraku ali na solnci čitati ali pisati itd.; vsikdar mora imeti dovoljne in dobre luči.

Izguba vida se ne more z nobeno nesrečo primerjati. Zdrave oči so tedaj največje vrednosti. Premočna luč škoduje očem tudi odrastlim ljudem. Zelo svitlih reči tedaj ne smemo niti naglo niti

predolgo gledati. Tudi slaba luč, oblačno vreme po zimi, mrak, nagla prememba iz svetlega na temno in narobe je škodljiva očem. S hitrim in dolgim čitanjem (posebno malega pisma) trpi oko mnogo, več nego s pisanjem. Varovati se tedaj treba neprenehoma in dolgo čitati. Prav tako škoduje očem, ako mnogokrat in dolgo gledamo na drobnogled ali na daljnovid; tudi v enomer gledati z enim očesom je škodljivo. Pri slabej luči v mraku ni smeti delati ničesar, kar naš vid preveč napenja. Luč mora biti tako postavljena, da je plamen nad očmi, ter da ne pada neposredno na oči. Trpolenje ali plehtanje luči škoduje očem neizmerno; prav tako spanje v temnih sobah, ako smo s obrazom obrnjeni k oknu, skozi katero nagloma solnčna svetlost na oči pada. Nečist zrak, močno vetrovje, prah, dim, razjedav vonj slabijo tudi oči. Ljudje, ki po vse dni sedijo, morajo vsak dan nekaj časa pod milim nebom se sprehajati. Mize, pri katerih pišemo, šivamo itd. morajo biti poleg okna in sicer tako postavljene, da od leve strani na nje luč prihaja. Tudi boje sobinih sten (malanih in prepreženih ali tapeciranih) morajo biti očem ugodne, ne presvitile ali pretemne, pa tudi ne odveč pisane in raznovrstne. Baš tako je velika vročina ognja škodljiva očem; vsaka mati naj tedaj pazi na-se in na svoje hčeri, da ne stopajo bliže k ognju nego je treba.

Na očeh nekaterih ljudij (zlasti otrok) se napravi v spanji neka vrst sluz ali gnoja, katerega treba s čisto gobo ali z mehko capo in z mlačno vodo izmiti in obrisati. Bolnih oči si nikdar sami ne lečimo, marveč vsakokrat treba, da pri pametnem zdravniku vprašamo za svet, ter točno in na tenko storimo vse, kar nam je zapovedal.

Ruskim in rumunskim govedom zaprejo meje dne 1. januarja. Zavoljo tega naj naši kmetje goveda redijo in pitajo, kajti samo mesto Dunaj ali Beč je 20—30.000 goved dobivalo iz Rusije in Rumunije. Zato bodo morali dunajski mesarji po naših govedih povpraševati. Goveja živina bo gotovo dražja!

Sejmi. Na Štajerskem: 9. jan. pri Novi cerkvi. Na Koroškem: 11. jan. v Gmintu, na Hrvaškem, 6. jan. Ivanec, Lužani, Ploščica stara, 7. jan. Klošter Ivanič, Virovitica, Ravna gora, Klanjec.

Dopisi.

Iz Maribora. (Prestave — čitalnica — slov. društvo). Tajnik znanega „Deutscher Schulverein“ gimnazijski profesor Zelger je prestavljen v Gradec. Jednako je moral Jud dr. Borges od tukajšnje sodnije oditi v Cmurek. Želimo obema: srečno! Nam je treba na spodnjem Štajerskem uradnikov, profesorjev, učiteljev, ki so slovenščine dobro zmožni. Preden ne bo miru, dokler tega ne doženemo. Hočemo in tirjamo popolne enakopravnosti v uradih in šolah. — Či-

talnica obhajala je zopet dva večerna shoda z govori. Posebno zanimivo govoril je g. Podkrajšek o „Luegarjih“, zvečer 18. dec. spregovoril je nekaj besed urednik „Slov. Gosp.“ v spomin hrvaškemu romanopiscu prerano umrlemu Augustu Šenoa. Na sv. Štefanovo smo čitalničarji izvolili novega predsednika, ker g. Ulrich nikakor ni hotel zopetne volitve sprejeti. Čitalničarji so mu izrazili prisrčno zahvalo za požrtvovalni večletni trud za napredek čitalnice. Novi predsednik je g. dr. Glančnik; odborniki, denarničar in tajnik ostali so prejšnji. Udov šteje čitalnica 85, veselo znamenje napredka! — V nedeljo 8. januarja snidejo se naši poslanci in mnogi rodoljubi štajerski v Mariboru, da osnujejo nam neizmerno potrebno politično slovensko društvo štajersko. Bog pomози in sreča junačka.

Od sv. Martina pri Slov. Gradci. (Novačanje) ali „rekrutiringa“ se bode baje l. 1882 vršila v Mahrenbergu. To bi pa bila velika sitnoba za slov. graški in šoštanjski okraj. Fantje bi imeli silno daleč hoditi, jednako tudi župani, ki bi morali po 7 dni tako daleč od doma ostajati. S tem bi tudi srenjski stroški naraščali, ker bi si župani za pot morali več računati. Fantom in staršem pa stroškov itak nihče ne povrača. Zato je odbor okrajnega zastopa v Slov. Gradci zopet pravo zadel in vsem dobro ustregel, ko je dne 22. decembra t. l. prošnjo poslal visokej c. k. namestniji v Gradec, naj se novačenje vrši za šoštanjski okraj v Šoštanji, za slov. graški pa v Slov. Gradci. — Na prizadevanje c. k. okrajnega glavarja dobili so po toči poškodovani 1000 fl. podpore. Lepa pomoč! Bodi blagemu c. k. glavarju najprisrčnejša zahvala!

Od Tolstega vrha pri Konjicah. (Slovenski uradoval) je naš župan uže več let. Vkljub temu dohajali so mu od c. k. glavarstva celjskega in c. k. sodnije konjiške vedno le nemški dopisi in ukazi. Nekokrat pride nemšk obrazec ali blanket, naj se o nekem zatoženci v kazenski obravnavi od župana vpiše, kar mu je znanega o njegovem zadržanji. Župan prosi od c. k. okrajne sodnije slovensk obrazec pa ga ne dobi. Isti župan je do tiste dobe pri cerkvi tudi priklicaval razne razglase pa tudi posilne dražbe itd. Ta posel se mu je odzvel in dal sodnijskemu listonoši, ki nemško pisane razglase slovenski tolmači. Takšnega tolmačarja trebalo bi tudi v sosedni Črešnovski fari, kder nemško pisane razglase kar nemški priklicavajo, a nihče jih ne razume! To je po mojem prepričanju velika sitnoba za Slovence, ki vendar jednako Nemcem plačujejo cesarske davke, pravic pa ne uživajo enakih. Nikoli še nisem čul, da bi Nemcem slovenske razglase priklicavali. — Meseca novembra bil sem v Celji pri advokatu g. dr. Serneci zavoljo neke neveste. Veselja zavzet sem bil, ko sem v njegovej pisarnici čul samo slovenski govoriti, diktirati; vse se piše slovenski. Prvokrat sem slišal, kako